

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommiteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommiteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 66 scorepunten worden behaald.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Nijlpaarden

---

1 maximumscore 1

Uit de uitleg moet blijken dat plantaardig voedsel moeilijk(er) verteerbaar is (dan dierlijk voedsel).

2 maximumscore 2

de juist ingevulde tabel:

	consumenten	producenten	reducenten
organismen die ontlasting afbreken			X
organismen die aan het begin van voedselketens staan		X	

per juist ingevulde (horizontale) regel

1

Bloedstolling

---

3 A

4 C

Een rit in een achtbaan

---

5 A

6 maximumscore 1
hersenslam

7 A

8 B

Anthocyaan

---

9 A

10 maximumscore 2

een juist werkplan met de volgende elementen:

- een groep patiënten (met verhoogde bloeddruk) in twee groepen verdelen, de ene groep krijgt dagelijks sap van paarse tomaten te drinken, de andere groep sap van rode tomaten (onder overigens gelijke omstandigheden) 1
- (na verloop van tijd) de bloeddruk van de patiënten in beide groepen vergelijken 1

Opmerking

Wanneer een kandidaat in het antwoord vermeldt dat de controlegroep geen tomatensap te drinken krijgt, dan het eerste scorepunt niet toekennen.

Het syndroom van MRK

---

11 maximumscore 2

- (letter) R 1
- (letter) T 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

12 D

13 **maximumscore 1**

Uit de uitleg moet blijken dat de afweer onderdrukt moet worden omdat de getransplanteerde baarmoeder lichaamsvreemd is / om afstoting van de getransplanteerde baarmoeder tegen te gaan.

Bananen

---

14 **maximumscore 1**

vruchtbeginsel/stamper

15 **maximumscore 1**

Uit de uitleg moet blijken dat de planten die gebruikt worden voor de bananenteelt steriel zijn.

Zuurstof in het bloed

---

16 C

Taaistijmziekte

---

17 **maximumscore 2**

de juist ingevulde tabel:

	genotype
Sammy	aa / homozygoot recessief
vader van Sammy	Aa / heterozygoot

per juist ingevuld genotype

1

Opmerking

Wanneer voor het aangeven van de genotypen een andere hoofdletter met de daarbij behorende kleine letter wordt gebruikt, dan ook scorepunten toekennen volgens het correctievoorschrift.

18 C

19 B

Een levenscyclus

---

20 **maximumscore 1**
(ont)kieming / kiemend zaad

21 **D**

Oogaandoeningen

---

22 **maximumscore 2**
de juist ingevulde tabel:

oogaandoening	letter van het aangetaste deel
glaucoom	T
staar	R

per juist ingevulde letter

1

23 **maximumscore 1**
kegeltjes

Urine

---

24 **maximumscore 1**
de juist ingevulde tabel:

uitspraken	juist	onjuist
ADH komt via het bloed in de nieren terecht.	X	
Een toename van de hoeveelheid ADH heeft tot gevolg dat de nieren meer urine maken.		X

Opmerking

Alleen aan een volledig juist ingevulde tabel 1 scorepunt toekennen.

25 **C**

Runderpest

- 26 **maximumscore 1**
de juist ingevulde tabel:

uitspraken	juist	onjuist
Inenting met het vaccin tegen runderpest is actieve immunisatie.	X	
Het verzwakte runderpestvirus heeft antigenen die gelijk zijn aan antigenen van het normale virus.	X	

Opmerking

Alleen aan een volledig juist ingevulde tabel 1 scorepunt toekennen.

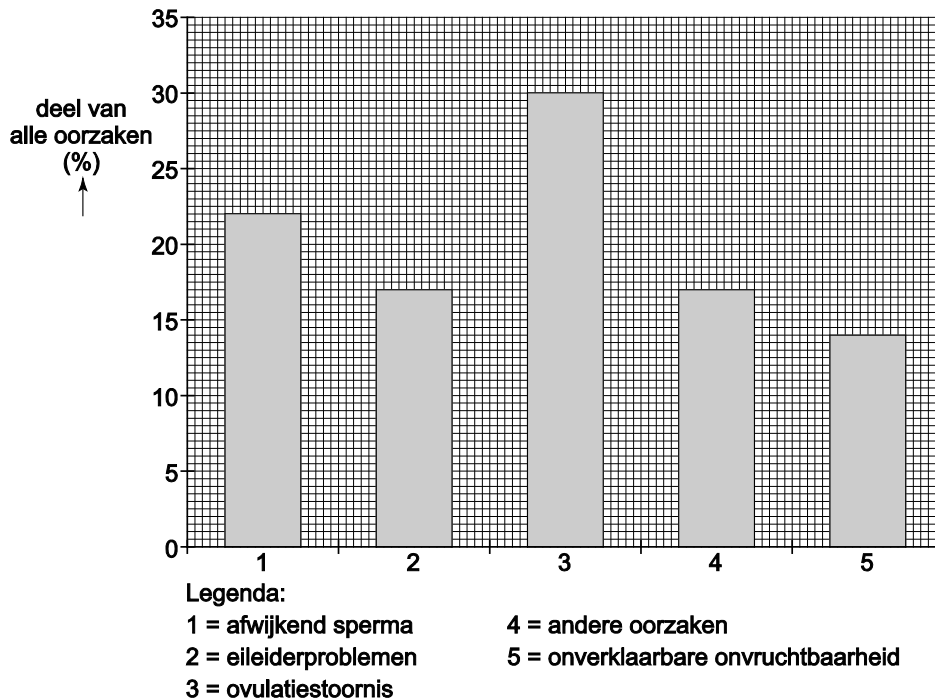
- 27 **maximumscore 1**
Uit de uitleg moet blijken dat Doortje 7 al eerder in contact geweest moet zijn met het runderpestvirus / antistoffen van haar moeder heeft gekregen (via moedermelk/placenta).
- 28 **maximumscore 2**
- (Het lichaam van) Doortje 7 begint eerder (extra) antistof te maken (dan (dat van) Toos 3) 1
  - (Het lichaam van) Doortje 7 maakt een grotere hoeveelheid antistof (dan (dat van) Toos 3) 1

Verminderde vruchtbaarheid

29 maximumscore 2

voorbeeld van een juist diagram:

- De verticale as is juist ingedeeld en benoemd en de verschillende oorzaken zijn juist aangegeven bij het diagram 1
- De getallen uit de tabel zijn juist uitgezet als vijf staven 1

Opmerking

Wanneer bij de verticale as 'deel van alle oorzaken' en/of '(%)' ontbreekt, dan het eerste scorepunt niet toekennen.

30 maximumscore 2

- (letter) R 1
- (letter) S 1

Korstmossen

31 maximumscore 2

- glucose 1
- zuurstof 1

32 C

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Scholeksters

- 33 **maximumscore 1**
(overspoeling door) zeewater
- 34 **maximumscore 1**
Uit de uitleg moet blijken dat er informatie ontbreekt over producenten / over het voedsel van mosselen, wormen en/of krabben.
- 35 **maximumscore 2**
- (nummer gedrag:) 1 1
  - (naam gedrag:) territoriumgedrag/dreiggedrag 1

Bloedziekten

- 36 C
- 37 A

Vertering

- 38 D
- 39 A

Bloedtransfusie

- 40 A

Ornaat-elfjes

- 41 **maximumscore 1**
balts(gedrag)
- 42 **maximumscore 1**
honger/hormonen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

- 43 **maximumscore 1**
 nee, met een uitleg waaruit blijkt dat de pleegmoeders de melodie van de jongen niet herkennen / de jongen de melodie niet van de pleegmoeders hebben kunnen leren
- 44 **maximumscore 1**
 Uit het antwoord moet blijken dat de jongen door hun pleegmoeder gevoerd worden.

Bijen

- 45 **C**
- 46 **maximumscore 2**
 voorbeeld van een juiste berekening:
 $100 - (0,4 + 75,5 + 0,9) = 23,2$ (gram)
- de juiste getallen gebruikt 1
  - een juiste berekening met een juiste uitkomst 1
- 47 **maximumscore 1**
 Uit de uitleg moet blijken dat de betreffende bloem (eigenschappen heeft die erop wijzen dat de bloem) windbestuiving heeft / geen nectar produceert.
- 48 **maximumscore 1**
 (cijfer) 7
- 49 **A**
- 50 **maximumscore 1**
 24 (dagen)
- 51 **maximumscore 1**
 16 (chromosomen)
- 52 **C**
- 53 **A**

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

54 **maximumscore 2**
de juist ingevulde tabel:

uitwendige prikkel	feromoon / alarmstof / stof die de stekende bij afgeeft
respons	(het slachtoffer) steken

per juist ingevuld antwoord

1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 30 mei.

Ook na 30 mei kunt u nog tot 14 juni gegevens voor Cito accorderen. Alle gegevens die vóór 14 juni zijn geaccordeerd, worden meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in de webbased versie van Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.